

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารทำให้ประเทศต่างๆ ไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพัง ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันมากขึ้น สังคมโลกเกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 7) การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ทำให้สังคมโลกเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร เช่นเดียวกับคนที่ต้องคิด วิเคราะห์แยกแยะ และเร่งรีบในการตัดสินใจ เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงเป็นเหตุที่นำไปสู่สภาวะการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ นอกจากนั้น สภาพปัญหาที่คนทั่วโลกต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ร่วมกัน ในเรื่องของความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อมวลมนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มว่าคนยุคใหม่จะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอันหลากหลาย เป็นสัญญาณเตือนว่าโลกในอนาคตจะมีปรากฏการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นเกินกว่าจะคาดคิดถึง จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา ความจำเป็นที่ต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัวให้มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทัน และคุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็น ตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งที่แสดงถึงศักยภาพในการแข่งขันของแต่ละประเทศด้วย (รุ่ง แก้วแดง, 2553, หน้า 11)

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษามีการแข่งขันด้านคุณภาพมากขึ้น หลักสูตรการเรียนการสอนต้องปรับให้มีความเป็นสากล เพราะการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุน ทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการคนที่มีศักยภาพในหลายด้าน โรงเรียนต้องหาภาคีเครือข่ายในการจัดหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรสมทบ หรือหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ เพื่อความเป็นสากลของการศึกษา ความสำคัญและความจำเป็นของภาษาสากล ทั้งนี้ก็เพื่อความได้เปรียบในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรองในสังคมโลก ตลอดจนการประกอบอาชีพ

ส่งผลให้การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีความเป็นพลวัต ก้าวทันกับ
ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (สมชาย เทพแสง , 2546, หน้า 2)

จากเหตุดังกล่าว ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบอันเกิดจากเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมา
เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่
11 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนา
เยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อ
นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมชัดเจน ทั้ง
เป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
ทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขัน ในเวทีโลกในยุคศตวรรษที่
21 โดยมีเป้าหมายคือ 1) โรงเรียนต้องเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาในมิติที่กว้างขึ้น 2) หลักสูตร
การเรียนการสอนต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น 3) ต้องมีการพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้น 4) ต้องมี
การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น และ 5) การสอนภาษาต่างประเทศต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 4 - 5)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาเพื่อนำ ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายพัฒนาระบบการจัดการศึกษาในทุกกระดับ/
ประเภทการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผล อันจะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ จากการติดตามผลการจัดการศึกษาและการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา พบว่า อุปสรรคในการจัดการศึกษาที่ต้องเร่งรัดแก้ไข ได้แก่ คุณภาพครู ผู้บริหาร
สถานศึกษา คุณภาพผู้เรียน หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา ประกอบกับ
กระทรวงศึกษาธิการมีจุดมุ่งหมาย ที่จะสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น อี
ดูเคชั่น ฮับ (Education Hub) มีการเตรียมความพร้อมในกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ
ที่มุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนของประชาคม
อาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน
การศึกษาและ เพื่อสนองตอบต่อแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)
ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนามาตรฐานการศึกษาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
ของรัฐและเอกชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้โครงการว่า “โรงเรียน

มาตรฐานสากล (World-class standard school)” เพื่อแก้ปัญหาและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปีพุทธศักราช 2558 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 6)

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School : W-CSS) จึงเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วน ในการยกระดับการจัดการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล โดยมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนได้พัฒนาต่อยอดคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นพลโลก มีศักยภาพทัดเทียมกับนานาชาติ เป็นเยาวชนไทยรุ่นใหม่เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสื่อสารได้สองภาษา ล้ำหน้าในทางความคิด สามารถผลิตงาน ได้อย่างสร้างสรรค์และมีจิตร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 4) โดยได้เริ่มดำเนินการนำร่อง จำนวน 500 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World citizen) 2) ยกระดับ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-class standard) และ 3) ยกระดับ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality system management) ซึ่งความสำเร็จของ การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World - class standard curriculum and instruction) และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality system management) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 6) โดยการอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เป็นกลไกสำคัญในการผลักดัน ทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้โรงเรียนมีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากเกณฑ์รางวัลมีพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับ รางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆ หลายประเทศทั่วโลก นำไปประยุกต์กว่า 70 ประเทศทั่วโลก เช่น ประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขัน ในเวทีโลก และเตรียมความพร้อมเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 อันจะส่งผลต่อ การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2539 โดยสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติและสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และมีการบรรจุรางวัลไว้ในแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เพื่อผลักดันให้องค์กรต่างๆ ทั้งภาคการผลิตและการบริการ นำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติไปพัฒนาขีดความสามารถ ด้านการบริหารจัดการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำมาเป็นกลไก ในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อให้มีผลการดำเนินการ ที่เป็นเลิศทัดเทียมในระดับมาตรฐานโลก ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การจัดการและกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2555 , หน้า 16)

อุปสรรคปัญหาของการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพคือ 1) การปรับพฤติกรรมกรรมการบริหารผู้บริหารที่ เคยมุ่งให้ความสำคัญกับผู้บังคับบัญชา เปลี่ยนมาเป็นการให้ความสำคัญแก่ผู้รับบริการและเพื่อนร่วมงาน และการปรับเปลี่ยนจากการบริหารแบบควบคุมมาเป็นการบริหารแบบทุกคนมีส่วนร่วม 2) วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งเป็นลักษณะของการทำงานตามระบบราชการมีกฎระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานมาก การมุ่งผลประโยชน์ของตนเอง ของกลุ่มมากกว่าผลประโยชน์โดยรวมขององค์กร ทำให้มีการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำหน่วยงานต่างสังกัดขาดการประสานงานที่ดี 3) ความไม่เข้าใจและความไม่ใฝ่รู้ของผู้บริหารบางส่วนในการนำแนวคิดทางการบริหารแบบใหม่มาพัฒนาวิธีการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ลักษณะของการบริหารจึงเป็นการบริหารแบบอาศัยประสบการณ์ หรือการทำตามกัน และไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง และ 4) ขาดการทำงานเป็นทีม มีการแบ่งชนชั้นตามตำแหน่งและตามลักษณะของหน้าที่ หน่วยงาน ทำให้การทำงานร่วมกันไม่มีประสิทธิภาพนอกจากนี้ยังมีปัญหาความไม่เข้าใจหลักการพื้นฐานของทีคิวเอ็ม (TQM) ผู้บริหารไม่มีวิสัยทัศน์ไม่ยอมรับและไม่ศรัทธาที่จะนำแนวคิดมาใช้ ปัญหาด้านวัฒนธรรมการทำงานของหน่วยงานที่มีการปฏิบัติด้วยวิธีเดิมๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เกิดแรงต้านการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารไม่สามารถโน้มน้าวบุคลากรที่ต่อต้านให้กลับมาร่วมมือได้ เพราะ TQM เน้นการมีส่วนร่วมของ ทุกคนเป็นเรื่องของทุกคนนอกจากนี้ การมุ่งประโยชน์ระยะสั้นมุ่งหวังรางวัล ผู้บริหารไม่กระตือรือร้น ไม่มีจิตใจเปิดกว้างยอมรับความจริง ก็เป็นอุปสรรคของการประยุกต์ใช้ด้วยเช่นกัน (สุภาพร เพียรดี, 2554, หน้า 14)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดจำนวน 64 โรงเรียนในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท และจังหวัดอ่างทอง และมีโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล 500 โรงเรียนแรกของประเทศ จำนวน 5 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง 2 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล

เพื่อให้ทุกโรงเรียนมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในอนาคต จากมาตรการเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่มุ่งยกระดับโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพยังเกิดปัญหา ไม่มีแนวทางแนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่ชัดเจน และมีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ค่อนข้างน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นแนวคิดใหม่ในการบริหารจัดการศึกษาในประเทศไทย อยู่ในช่วงเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2553 จึงทำให้การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพยังเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5, 2557, เว็บไซต์) จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ว่ามีสภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างไร และมีแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างไร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

ความสำคัญของการวิจัย

การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียน การสอน ส่งผลกระทบนักเรียนอันเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา ได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่จะพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TOA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กร มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินงานในระดับมาตรฐานสากล การมุ่งสู่ โรงเรียน

มาตรฐานสากล คือการที่โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยดำเนินการยกระดับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง มีความรอบรู้ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก มีความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะเทคโนโลยี รู้จักแสวงหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ตามคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลก คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล และเป็นคนไทยที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เมื่อทราบถึงสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล จะทำให้ได้แนวทางการปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 และผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีแนวทางนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัด เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง สามารถนำแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพไปปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง สามารถนำมาวางแผนเพื่อพัฒนา การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คือโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 14 โรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 182 คน เป็นให้ข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จำนวน 14 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน รอง

ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
อ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 182 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จำนวน
14 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน รอง
ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด
อ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 126 คน กำหนดขนาดของ
กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับ 0.05 และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Yamane, 1973, p.125)

ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น
โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหาร ของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ
โรงเรียนมาตรฐานสากล 500 โรงเรียนแรกของประเทศ และมีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า
10 ปี จำนวน 5 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหาร ของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ
โรงเรียนมาตรฐานสากล 500 โรงเรียนแรกของประเทศ และมีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า
10 ปี จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัย ความน่าจะเป็น (Nonprobability
sampling) ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 84)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียน
มาตรฐานสากล

3.2 ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียน
มาตรฐานสากล

3.3 แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น
โรงเรียนมาตรฐานสากล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การจัดการและกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 36)

สภาพและปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียน

มาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง 7 ด้าน คือ

1. การนำองค์กร
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์
3. การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. การวัดวิเคราะห์และการจัดการความรู้
5. การมุ่งเน้นบุคลากร
6. การจัดการและกระบวนการ
7. ผลลัพธ์

แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง หมายถึง วิธีการในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย 4) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การจัดการและ กระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ดังนี้

1.1 การนำองค์กร หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนชั้นนำ กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย ค่านิยม พันธกิจและผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุน ให้โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของ หลักธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อชุมชน สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรมและวิธี ปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นพลเมืองดีประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ค่านิยมและพันธกิจ การกำกับดูแลองค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคมในวงกว้าง

1.2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมายถึง วิธีการเกี่ยวกับการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกล ยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน แผนการรองรับความเสี่ยงเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ไป การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากร ให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ได้แก่ การ จัดทำกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

1.3 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียน รับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การใช้สารสนเทศเพื่อปรับปรุง และค้นหาความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน และการสร้างความผูกพันกับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อความสำเร็จด้านการตลาดในระยะยาว ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ที่สำคัญ ได้แก่ การรับฟังนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความผูกพันของนักเรียน

1.4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมายถึง วิธีการเกี่ยวกับการเลือก การรวบรวม การวิเคราะห์ และการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงาน และการจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ การทบทวนและปรับปรุงผลการดำเนินงาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของโรงเรียนประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ที่สำคัญ ได้แก่ การ วัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การจัดการสารสนเทศความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.5 การมุ่งเน้นบุคลากร หมายถึง วิธีการเกี่ยวกับพัฒนาขีดความสามารถ ของ บุคลากรและการจัดการอัตรากำลัง การสร้างความผูกพันและความสามัคคีให้ครูและบุคลากรเกิด ความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนาโรงเรียนสอดคล้อง ไปใน

ทิศทางเดียวกันประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ได้แก่ การมุ่งเน้นการดำเนินการ ความผูกพันของบุคลากร

1.6 การจัดการและกระบวนการ หมายถึง วิธีการเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะหลักและระบบงาน การออกแบบการจัดการ การปรับปรุงระบบงาน และกระบวนการทำงานที่สำคัญ รวมถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับภาวะฉุกเฉิน เพื่อนำไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและยั่งยืน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ได้แก่ การมุ่งเน้นการดำเนินการ กระบวนการทำงาน

1.7 ผลลัพธ์ หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการดำเนินงานและการบริหารจัดการของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและกระบวนการ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการมุ่งเน้นครูและบุคลากร การนำองค์การและการกำกับดูแล ด้านงบประมาณและการเงิน และด้านสมรรถนะและประสิทธิผลในการให้บริการ ด้านการจัดการศึกษาประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ได้แก่ ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรและกระบวนการ ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นนักเรียน ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การและการกำกับดูแลองค์กร ผลลัพธ์ด้านการเงินและสมรรถนะการให้บริการ

2. สภาพการดำเนินงานบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง หมายถึง ระดับคะแนน การปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทองตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3. ปัญหาการดำเนินงานการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง หมายถึง ระดับคะแนน การปฏิบัติที่เกิดปัญหาตามขั้นตอนและวิธีการ ของโรงเรียนตามแนวทางการบริหารจัดการ ด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอ่างทองตามความคิดเห็นของบริหารสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่แสดงถึงวิธีการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ที่มีค่าความต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสภาพกับปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง น้อยที่สุดใน 3 ด้านแรกประกอบด้วย การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การนำองค์กร การจัดการและกระบวนการ

5. โรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง สถานศึกษา ที่พัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน อย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้ง มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ คือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะ เทียบเคียงมาตรฐานสากล และมีศักยภาพเป็นพลโลก สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาการศึกษา หรือเทียบเท่า เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหาร ของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล 500 โรงเรียนแรกของประเทศ และได้รับยกย่องในจังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ที่มีประสบการณ์การบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี

9. ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าในการบริหารจัดการ ด้วยระบบคุณภาพ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียน มีประสบการณ์การบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี

10. โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 5

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ทราบถึงสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และสามารถนำมาวางแผนเพื่อพัฒนา การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล
2. โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอ่างทอง ทราบถึงสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และสามารถนำแนวทางในการแก้ปัญหการบริหาร จัดการด้วยระบบคุณภาพ ไปปรับใช้ในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียน มาตรฐานสากล
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ทราบถึงสภาพ ปัญหาและแนว ทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และมีแนวทางนำไปสู่การกำหนดนโยบาย ใน การพัฒนาโรงเรียนในสังกัด เพื่อมุ่งสู่ความเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล